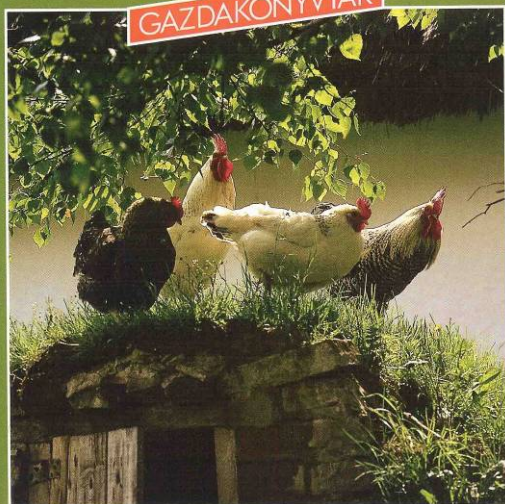

Hagyományos kisállattartás Baromfi és házinyúl

Szerkesztette Papp Miklós – Szalay István

A szerzők tenyésztésre ajánlják a magyar őshonos tyúk-, pulyka-, lúd-, kacsá- és gyöngytyúkfajtákat és a szabad tartásra alkalmas házinyúl-fajtákat. Részletesen leírják a kül- és belterjes tartás lehetőségeit, a tojás-termelés, a szaporítás, a keltetés, a felnevelés, a hizlalás feltételeit, mód-jait, illetve a nyúl tartását, tenyésztését, az egyes fajok takarmányozásá-nak kívánalmait.

S bár a természetes körülmények között élő, legelőn tartott állatok edzet-tek, jó az ellenálló képességük, mégis előfordulhatnak betegségek, fertő-zések. A könyv zárófejezete az egészségvédelemről, a leggyakrabban felbukkanó betegségekről, tüneteiről, gyógykezelésükről szól.

Ez a kiadvány a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium támogatásával készült

A KÖNYV BEVEZETŐJÉBŐL

A falusi és tanyasi udvarok régen elsősorban baromfiudvarként szolgáltak. A ház körül, a kertben vagy a mezőn az állatok megtalálták táplálékuk nagyobb részét, az így termelt hús és tojás a család egyik legfontosabb élelemforrása volt, s egyben folyamatos bevételt is jelentett. Az állatok szeretete, tartásuk módjának ismerete apáról fiúra, anyáról leányra szállt és alakult hosszú idő alatt hagyománnyá.

Évszázadok folyamán alakultak ki azok a kisállatfajták is, melyek küllemükkel (akkor még ez is szempont volt), edzettségükkel, viselkedésükkel és termelési tulajdonságaikkal leginkább megfeleltek a paraszti gazdaságok által nyújtott feltételeknek. Ezekre a termelési hagyományokra alapozva, a tenyésztés és a termékfelvásárlás megszervezésével, a 19. század végétől a kiváló minőségű hazai baromfitermékek nagy mennyiségben kerültek európai piacokra.

A hagyományok azonban - az eredeti fajtákkal együtt - háttérbe szorultak, a termelés szerkezete az iparszerű baromfitartás és az erre szakosodott fajták térhódításával teljesen átalakult. Kisállattenyésztésünk ma már szinte kizárólag a külföldi fajtákra és technológiákra alapozott nagyüzemi termelést jelent. Ez a termelés nagyiparrá vált, a hagyományos állattenyésztéshez, az emberek és háziállataik kapcsolatához, egymásrautaltságukhoz egyre kevesebb köze van.

Napjainkban ez a folyamat ismét fordulni látszik. Egyre nagyobb hangsúlyt kap a környezet- és természetbarát állattenyésztés, az elfelejtett fajták hasznosításának igénye, a hagyományok ápolása a mezőgazdaságban is.

A hagyományos kisállattartás egyben természetes tartást is jelent, mely a manapság divatos elnevezésű, fenntartható mezőgazdálkodás része. A természetes módon tartott baromfi és nyúl igazán alkalmas különleges minőségű termékek, hungarikumok előállítására. Annak ellenére, hogy ezek a termékek ma még nem tömegáruk, irántuk az igényes fogyasztók részéről nem elhanyagolható keresletre számíthatunk mind a belföldi, mind a külföldi piacokon. A természetes tartásban, ellenőrzött módon előállított termékek - az ökológiai termelésből származó vagy más néven biotermékekhez hasonlóan - egészségesebbek, ízletesebbek, s ez komoly piaci előnyt jelent az iparszerű rendszerekből kikerülő termékekkel szemben. Fontos szempont, hogy az állati termékek kívánt

minőségének eléréséhez szükséges, az állatok igényeit szem előtt tartó természetes életmód fenntartása az állatvédők céljaival is találkozik.

A hagyományos kisállattartás módjait sajnos ma már egyre kevesebben tanulhatják meg szüleiktől, nagyszüleiktől. Mások a kor kívánalmai is. Éppen ezért szükségesnek láttuk, hogy a korábbi időszakban a hagyományos hazai kisállattartás fejlesztése céljából megjelent, a nagyközönség számára alig hozzáférhető szakkönyvek anyagát újra értékeljük és a témánk szempontjából legfontosabbnak tartott részeket az újabb szakmai ismeretekkel kiegészítve közreadjuk. Szándékunk találkozott a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, valamint a Mezőgazda Könyvkiadó szándékaival is, így könyvünk eljuthat mindazokhoz, akik érdeklődnek a hagyományos kisállattartás iránt. Talán olyan olvasónk is akad majd, aki az itt közreadott tanulmányok hatására kap kedvet régi, hagyományos baromfi- vagy nyúlfajtáink tartásához.

Kelt Gödöllőn, 2001. július havában

TARTALOM

BEVEZETŐ *(Szalay István)*

HAGYOMÁNYOS BAROMFIFAJTÁINK

Régi magyar baromfifajtáink *(Szalay István)*

BAROMFI- ÉS NYÚLTARTÁS

A tyúk hagyományos tartása *(Hidas András)*

Hagyományos pulykatartás *(Barna Judit)*

Hagyományos lúdtartás *(Kisné Do thi Dong Xuan)*

Hagyományos kacsatartás *(Kisné Do thi Dong xuan)*

Gyöngytyúktartás *(Barta Ildikó)*

A házinyúl hagyományos tartása *(Eiben Csilla)*

TAKARMÁNYOZÁS

A baromfi táplálkozása *(Kőrösiné Molnár Andrea)*

A tyúk hagyományos takarmányozása *(Kőrösiné Molnár Andrea)*

A szabad tartásos pulyka takarmányozása *(Gippert Tibor)*

A lúd hagyományos takarmányozása *(Kőrösiné Molnár Andrea)*

A kacsza hagyományos takarmányozása *(Kőrösiné Molnár Andrea)*

A gyöngytyúk hagyományos takarmányozása *(Kőrösiné Molnár Andrea)*

A nyúl szabad tartásos takarmányozása *(Gippert Tibor)*

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY

A baromfi és a házinyúl egészségvédelme *(Barna Judit)*